

«Ko var gribēt, ja visapkārt skan pops?»

Pērn "Latvijas Avīzē" sadarbībā ar interneta portālu "Apollo" un Latvijas televīziju rīkoja tautas balsojumu, nosakot 100 ievērojamākās Latvijas personības. Dūcis šajā simtniekā ir mūziķi – gan Maestro Raimonds Pauls, gan Dziesmu svētku idejiskais tēvs Jānis Cimze un pirmais starptautiski pazīstamais latviešu komponists Jāzeps Vītols, gan citi.

MĀRĪTE KANČA

Tomēr daudzi ievērojami latviešu mūzikas klasiķi palikuši aiz strīpas, savukārt balsojuma klāpīerakstīto vairākums ir popmūzikas pārstāvji. Par ko tas liecina? – vaiņāji komponisti, Latvijas Kompartijas savienības valdes locekļi, grupas "Perkons" līdzinātāji Jurim Kulakovam.

– **Kā vērtējat ekspertu piedāvājumu?**

– Visi, ko var uzskatīt par latviešu mūzikas sākotni, šajā sarakstā ir. Ja runājam par dziedātājiem, Jānis Zābers laikam tomēr ir visu laiku labākais latviešu tenors. Pieņemtu – arī Aleksandram Daškovam ekspertu piedāvājumā varbūt vajadzēja būt. Attiecībā uz komponistiem, manuprāt, ekspertu skatījums visnotaļ objektīvs.

Toties, balsojuma rezultātus uzlietojot, esmu pārsteigts, ka no vieglā jeb triviālā žanra pārstāvēti tik augstā vietā ir Eduards Rozenštraus. Šajā žanrā, manuprāt, Alfrēdam Vinteram noteikti vajadzēja būt daudz augstāk novērtējam – viņa ieguldījums latviešu mūzikā ir ļoti bagāts. Cik dziesmas vēl zināms bez "Zilā lakatiņa", ko komponējis Eduards Rozenštraus? Varbūt pāris. Bet no Alfrēda Vintera ir dūciem ziņģu. Viņu var saukt par latviešu vieglā žanra krusttēvu.

Atgriežoties pie ekspertu saraksta, tur man liels pārsteigums ir Ivars Birkāns. Viņš man saistās tikai ar to, ka ir labs saksofonists un "Lielās mūzikas balvas" ieguvējs. No Latvijas Radio bigbenda mūziķiem sarakstā pirmkārt vajadzēja būt Gunāram Rozenbergam. Var arī jautāt, kāpēc ekspertu piedāvājumā nav Ivara Vignera, kurš sarakstījis mūziku vairāk nekā 130 filmām un daudzām teātra izrādēm.

– **No ekspertu piedāvājuma minētajām 375 personībām 46 ir mūziķi. Jūsaprāt, daudz vai maz?**

– Mūzika ir vissmalkākā no mākslām, bet šajā gadījumā tas nevar būt diskusiju objekts. Drīzāk viss atkarīgi no tā, ko uzskata par prioritāti: kultūras darbinieku ieguldījumu visas Latvijas tautas man-tojuma purā vai politiķu, filo-

Juris Kulakovs: "Muzikālā audzināšana skolā ir viens no mūsu izglītības vajājiem punktiem."

zofu, zinātnieku pienesumu.

No otras pusēs, mūzika tomēr ir luksusieta – bez tās varām izīkēt. Tomēr, kā man nesenas barikāžu piemiņas sarakstojumā teica viens no mūsu ministriem, dziesmas stiprina garu vēl vairāk nekā mūndieri un ieroči. Starp citu, luksusieta ir arī klusums. Man, piemēram, mājās nav televizora. Radio es arī neklausos nedz mājās, nedz mašīnā. Es klausos tikai paša izvēlētu mūziku. Savulaik Pēteris Vasks teica, ka ir vajadzīga ļoti liela drosmē, lai uzdrošinātos pārraukt klusumu. To varētu attiecināt uz komponistu atbildību, radot skaņdarbu. Tam ir jābūt kaut kam būtiskam. No darbošanās ar mūziku ir ļoti liela luksusieta, jo primārais cilvēkam allaž ir bijis sakārtot eksistenciālos jautājumus.

– **Iatad mūzikim acimredzot ir jārada tas, kas aizķer cilvēku, kaut kas paliekošs.**

Lai objektīvi izvērtu mūziku

ieguldījumu, vajadzētu balsot ekspertiem.

Šī bija tautas izvēle, un kopīgais rezultāts nav slikts.

– Paliekošs ir tas, kas dzīvo tautas apziņā un tiek pārmanots no paaudzes paaudzē neatkarīgi no žanra – tautasdziesma, kordziesma, galda dziesma vai simfonisks skaņdarbs. Bet nozīmīgs ir tas, kas svarīgs un aktuāls konkrētai sabiedrībai konkrētā laikā. Mūziķis ideālā variantā, ja runājam par komponistiem, ir tāds, kurš saistoši pār cilvēkus un ir sadzirdēts. Iatad – arī interesanta personība, domātājs, filozofs.

Ir likumsakarīgi, ka izcilo simtnieka desmitajā vietā atrodas Raimonds Pauls – visdzimākā un visrespektētākā personība latviešu popmūzi-

kā. Arī vispopulārākā. Šis simtnieks vienā ziņā, es teiktu, ir arī popularitātes saraksts.

– **Latvijā ir maza interese par akadēmisko mūziku.**

– Tā nekur nav liela. Varētu vaicāt, vai popmūzikai ir paliekoša vērtība. To rādīs laiks. Kaut kas jau paliks. Eksistē vie-doklis, ka rokenrols ir mūsdienu tautas dziesmas. Akadēmiskā mūzika, tomēr var teikt, ir pārbaudīta vērtība. Ja velkam paralēles ar mīcības barību, cilvēks ātri vien iedzīvotos visādās ve-selības problēmās, pārtiekot tikai no saldumiem.

Mēs nevaram piespiest cilvēkus iemīlēt akadēmisko mūziku, un tas nav jādara. Jo cilvēki ir izglītots un garīgi attīstīts, jo viņš labāk spēj novērtēt šo žanru. Diemžēl mūzika audzināšanas stundas skolā ir mūsu izglītības vājas punkts.

Šajā ziņā man nav nekādu ilūziju, ka kaut kas varētu mainīties.

– **Jā... Protams, šī mūzika ir mūsu garīgs bagātība, bet ko varam veļēties un gaidīt, ja apkārt visu laiku skan tikai pops? "SWH" jau pirms pāris gadiem likvidēja savu akadēmisko radiostaciju "Amadeus". Kas tagad palicis? Tikai Latvijas radio "Klasika", kas pārtiek no valsts dotācijām.**

Tomēr nedomāju, ka viss ir tik bēdīgi. Notiek daudzi interesanti koncerti un festivāli. – **Vai nepienāks brīdis, kad cilvēkiem svešī būs Marisa Vētras, Mīldas Brehmanes-Stengeles vārdi?**

– Jau teicu, ka akadēmiskā mūzika ir visaugstākais žanrs. Tācu nekad, atskaitot varbūt Mocarta vai Verdi laiku, kad akadēmiskā bija arī populārā mūzika un operā līdzī dziedāja visa tauta, tā nav bijusi ļoti populāra.

Kā vērtīgu nepalaist nebū-tība?... Sabiedrība jāskolo.

– **Bet pievērsīsimies izcilo simtniekiem. Tur iebalsoto mūziķu lielākā daļa ir mūsu akadēmīķi – komponisti.**

Tautas balsojums par ekspertu ieteiktajām 375 Latvijas personībām

Izcilo personību simtniekā iekļuvušie mūziķi un par tiem nodotās balsis

Vieta	Uzvārds, vārds	Apollo	LA	Balsis
10.	Pauls Raimonds	1182	3384	4566
19.	Dārzinš Emīls	1047	3056	4103
34.	Vītols Jāzeps	809	2642	3451
35.	Baumanis Kārlis	923	2497	3420
47.	Kalniņš Imants	1030	1970	3000
48.	Kokars Imants	684	2293	2977
56.	Melnģailis Emīlis	611	2154	2765
65.	Mednis Haralds	401	2109	2510
72.	Cimze Jānis	514	1912	2426
86.	Krēmers Gidons	721	1455	2176
99.	Zābers Jānis	346	1586	1932
100.	Jurjāns Andrejs	478	1437	1915

Ekspertu ieteiktie, bet ārpus simtnieka palikušie mūziķi

101.	Garūta Lūcija	391	1520	1911
105.	Galante Inese	557	1293	1850
109.	Naumova Marija	494	1302	1796
110.	Vigners Leonīds	313	1461	1774
111.	Kaupers Renārs	782	987	1769
115.	Zariņš Kārlis	377	1319	1696
116.	Mediņš Jānis	408	1282	1690
117.	Reiters Teodors	207	1450	1657
119.	Vasks Pēteris	537	1117	1654
122.	Kalniņš Alfrēds	403	1195	1598
123.	Rozenštraus Eduards	275	1304	1579
133.	Vētra Mariss	283	1180	1463
150.	Jansons Mariss	324	1000	1324
153.	Derkēvica Ausma	271	1044	1315
162.	Ivanovs Jānis	331	814	1145
171.	Dūmiņš Jānis	215	882	1097
187.	Siliņš Egils	206	741	947
189.	Heine-Vāgnere Žermēna	190	738	928
202.	Ordeļovskis Ģunārs	144	675	819
205.	Vigners Ernests	197	611	808
211.	Brehmane-Stengele Mīlāda	139	630	769
217.	Zariņš Margāris	212	520	732
222.	Račevskis Edgars	156	549	705
267.	Kaktiņš Adolfs	42	436	478
305.	Birkāns Ivars	84	243	327
310.	Zuika Roberts	87	218	305
315.	Skulde Adolfs	70	223	293
318.	Priednieks-Kavara Arturs	28	247	275
327.	Klišāns Arvīds	50	192	242
328.	Zariņš Valdis	56	184	240
334.	Vikmanis Valdis	63	162	225
346.	Zolmanis Arturs Marsels	54	119	173
353.	Keninš Tālvāldis	58	87	145
374.	Pone Gundaris	16	45	61

Mūziķi, kurus balsotāji sarakstā iekļāva papildus un kuri saņēma vairāk nekā 50 balsis: Akurātere Ieva, Lapčēnoks Viktors un Sirmāis Māris.

– Tie ir radītāji, teikuma visur, arī pasaules operēā. ros. Viņi ir īstas zvaigznes, bet viņiem arī ir paveicies.

Manuprāt, 119. vietā paliekošais – par to zēl visvairāk! – komponists Pēteris Vasks ir tieši tas pravietis, kurš cienīts arī savā tevmē un kurš kā komponists visvairāk nes Latvijas vārdu pasaulē.

– **Vai izcilo simtā ir mūziķi, ko uzskatāt par savien skolotājiem?**

– Savulaik biju Mūzikas akadēmijas Raimonda Paula vadītās džeza klavieru klases students. Man ir laimējis būt gan tajā laikā, gan vietā. Netieši skolotājs ir Imants Kalniņš, jo "Menueta" es nokļuvu ļoti jauns. Mans mīļākais latviešu komponists Emīls Dārzinš, arī netieši uzskatāms par manu skolotāju. Diemžēl personību simtā nav mana tiešā kompozīcijas pasniedzēja Pētera Plačika. Balsotāji nav pienācīgi novērtējuši arī Imantu Zemzari, Paulu Dambi un Arturu Maskatu

– **Te laikam būtu jārunā par mērauklu.**

– Jā. Pieņemtu, ka varbūt balsojumā piedalījās lielākoties Imanta Kalniņa vai Raimonda Paula paaudze. Bet kopīgais iznākums nav slikts.

Bet pieļauju – arī ekspertu un mūziķu balsojumā Raimonds Pauls kā persona mūzikā būtu viens no pirmajiem.